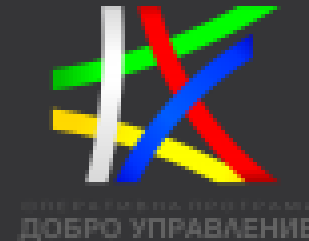

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Сдружение на Общините
от Югоизточен регион

Проект

"Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво"

Проектът е финансиран с договор за БФП № BG05SFOP001-2.009-0092-C01 от ОП „Добро управление“

Проект "Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво" е насочен към създаването на механизми за подобряване на местния потенциал за взаимодействие между структурите на гражданското общество и местната власт за отговорно, споделено и динамично управление. Дейностите по проекта включват изготвяне на анализ на дефицитите и потенциала за внедряване на ефективни механизми за гражданско участие на жителите на общините от Югоизточен район за планиране /Бургас, Стара Загора, Ямбол и Сливен/, проучване на добри международни практики и такива на местно ниво, създаване на пилотен модел за граждански консултации, провеждане на обществени събития за повишаване на информираността и изграждане на капацитет за гражданско участие при формулиране, изпълнение и мониторинг на местни политики и решения.

Основна проектна дейност е създаването и прилагане на модел за граждански консултации, участие и мониторинг. Целта е да се апробира модел на взаимодействие между администрацията, структурите на гражданското общество и бизнеса в процеса на вземане на решение, свързано с конкретна инициатива в една пилотна община.

За целта в рамките на проекта е създадена *Лаборатория за гражданско участие* представляваща работна група, натоварена със задачата да идентифицира и анализира нуждите и потенциала на местните общности и да предложи решения, отговарящи максимално на очакванията, посредством конкретна инициатива (*пилотен практически казус*) и разработване на *Стратегия за гражданско участие*.

ЛАБОРАТОРИЯТА

Лабораторията е местна работна група по обществена дейност без стопанска цел, създадена в рамките на проекта, чиято основна задача е създаване на механизъм за гражданско участие, който може да реагира адаптивно и проактивно на необходимостта от включване на гражданите в разнообразието от публични политики и процеси на вземане на решения в дългосрочен план.

Казусът, разработен в контекста на съвременното развитие на общините в България отчита актуалните потребности на гражданското общество в четирите общини – Бургас, Сливен, Ямбол и Стара Загора. Идентифицираният от Лабораторията като основен проблем, възпрепятстващ широкото гражданско участие при вземане на управленски решения и комуникацията с общинските власти е липсата на инициативност от страна на гражданите и прекалено малкото доброволчески дейности.

КАЗУСЪТ

Лабораторията идентифицира гражданската инициатива като водеща в този процес и предлага механизъм за практическо включване на гражданите при взимане на управленски решения по отношение въпроси засягащи в максимална степен обществения интерес, а именно: подобряването и оптимизацията на публичните пространства. Целта на предложения механизъм за включване е да се даде възможност гражданите сами да посочат дефицитите по отношение управляваните от местната администрация публични пространства и да предложат решения за тяхното оптимизиране. *Именно в това е смисълът на гражданското общество: хората да са двигателят на идеите и инициативите, които по-късно се реализират от общинските власти с цел осигуряване на ежедневие в по-комфортна и безопасна среда.*

Крайният продукт обективизиращ работата на местната работна група е разработената Стратегия за включване на гражданите в процеса на вземане на решение на местно ниво.

СТРАТЕГИЯТА

Силните и слаби страни на разработения вариант на стратегия са разгледани от призмата на казус, около който е обединена работната група, а в следствие на база разписаните механизми в одобрения вариант на Стратегията е развита платформата на предложения практически казус (case study) в пилотната Община.

ПИЛОТЕН ПРОЕКТ

В рамките на конкретния пилотен проект е разработен и представен следният практически казус (case study):

Идентифициран е публичен терен, но без конкретна цел на инвеститора (Общината). С оглед на прилагане на подхода за социално включване и ангажиране на гражданското общество, местната власт предлага гражданите сами да определят обхвата и целта на инвестицията.

Гражданските организации по местоживеее настояват да се изгради детска площадка; Екологичните организации настояват това да се превърне в мини парк; Спортните организации очакват терена да се превърне в спортна площадка; Клуб за народни танци от квартала, смята че това е идеално място за изграждане на открита сцена за танци; Отделно неформална група от граждани на съответния квартал настояват терена да бъде превърнат в паркинг зона, тъй като има голям проблем с паркирането на автомобили.

Пилотната Община разработи Програма за облагородяване на вътрешноквартални пространства, с цел стимулиране на гражданската инициатива при решаване на подобни казуси. Програмата **"Моят град, моят квартал, моята улица"** има за цел да направи градската среда по-привлекателна, по-социална, по-безопасна, като при това се даде възможност хората от различна възраст, имащи различни интереси, да споделят успешно общите пространства, разположени в прилежащите територии на обитаваните от тях жилищни сгради.

ПОСТИГНАТИ РЕЗУЛТАТИ

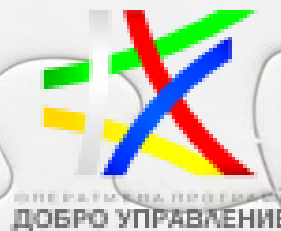
Разработената и приложена на практика общинска програма е основана на принципа на публично-частното партньорство, в която местната власт предлага на гражданите публични терени за реализация на конкретни инвестиционни мерки, определени след постигане на консенсус от обитателите на междублокови пространства. Общината отговаря за цялостното техническо изпълнение и финансово администриране на програма.

Реалното изпълнение в снимки:

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Изпълнените проектни дейности и постигнати резултати удовлетворяват крайната цел: създаване на подкрепяща среда за развитие на местен потенциал за взаимодействие между структурите на гражданското общество и местната власт за отговорно, споделено и динамично управление. Разработената стратегия отразява едновременно разбирането за ползите от гражданското участие в управлението на местно ниво и концепцията за интерактивност на процеса, който изисква ангажимент, активност и компетенции от всички форми и институционални структури на публичната власт и структурите на гражданското общество.

Съблюдавана е общата логика на процеса по изграждане на капацитет за гражданско участие, като при това е изведена необходимостта от постигане на общо разбиране и ценности; формиране на умения и компетенции, утвърждаване на добри практики и промяна на поведението в обществото.

Проект "Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво" се изпълнява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“ от Сдружение на Общините от Югоизточен регион (СОЮР)

Сдружение на Общините
от Югоизточен регион

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

Стратегия за включване на гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво и идентифициране на конкретна инициатива/ проект за прилагането ѝ на територията пилотна община

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪДЪРЖАНИЕ.....	2
I. ВЪВЕДЕНИЕ	3
1. Анализ на нормативната уредба, отнасяща се до гражданското участие	10
2. Принципи.....	14
3. Цели.....	17
4. Целеви групи	18
5. Фази на Стратегията	20
6. Използвани механизми.....	20
II. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ.....	23
III. ИДЕИ/ ИНИЦИАТИВИ/ ПРОЕКТИ.....	27
IV. МОНИТОРИН НА СТРАТЕГИЯТА.....	37

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата Стратегия за включване на гражданите в процеса на вземане на решения на местно ниво и идентифициране на конкретна инициатива/ проект за прилагането ѝ на територията на пилотна община е разработена в изпълнение на дейност 2 проект № BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, финансиран по процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ № BG05SFOP001-2.009 „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“, Оперативна програма „Добро управление“ 2014 – 2020 г.

Изпълнението на Дейност 2 от проекта, предвижда разработването на стратегия за включване на гражданите в процеса на вземане на решения на местно ниво. Целта на дейността е да бъдат разработени механизми, с помощта на които да могат да се включат и максимално да се привлекат гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво, както и да бъдат заложени базови инициативи/ проекти, които могат да се реализират, така че да се засили сътрудничеството между общинските администрации на четирите общини (Бургас, Сливен, Ямбол и Стара Загора), структурите на гражданското общество и бизнеса.

Гражданското общество в развитите демокрации и неговата роля за развитие на демократичния процес и подобряване комуникацията между гражданите и институциите

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Гражданското общество неминуемо се свързва с демокрацията, като форма на управление. А самата демокрация и като термин, и като процес произхожда от древна Елада, и по точно от града-полис Атина. Самият термин демокрация идва от гръцките думи „демос“ – народ и „красия“ – власт, т.е директния превод е **народовластие**. Там в продължение на векове всяка година са се извършвали избори, с които са избирали управляващите града-полис архонти.

Всъщност демокрацията, обаче е изключение в световната история, много повече и почти винаги властта се е упражнявала чрез тиранични, деспотични режими. Рядко е имало реална демокрация, както е в последните малко повече от сто години в развития свят. Все още в развития свят, въпреки недостатъците на демокрацията, не е измислена по-добра и справедлива форма на управление. Демокрацията се опира в най-голяма степен на силно развитото гражданско общество, което е реален измерител на степента на демократичност в една държава.

За пръв път документ, в който изрично се упоменава, че правата на човека са неотменно право на всички свободни хора, а всички според този документ се раждаме и трябва да бъдем свободни, е декларацията за правата на човека, приета на 26.08. 1789 г. в Париж след Великата френска революция. Ако за демокрацията повечето хора свързват началото ѝ с древна Елада и града-полис Атина, малцина се замислят, кога се оформя термина „гражданско общество“ и откъде стартира то. За начало можем да приемем бурните събития в Западна и Източна Европа от 1968 г., известни като Парижките майски събития в Париж-Франция и Пражката пролет в Прага-Чехословакия, където хората се вдигнаха в защита на техните демократични права, социални интереси и се противопоставиха, излизайки по улиците срещу решенията на управляващите.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

За да се стигне до реално действащо гражданско общество, то трябва да се формира като начин на мислене в съзнанието на хората, а това трябва да стане още от най-ранна детска възраст. Начините за формиране на граждански отговорно мислене в децата е чрез решаване на казуси и разиграване на ролеви игри по обществено значими теми в училище. Също така организиране на клубове и състезания по публични дебати, където младите да свикнат да изразяват и защитават своето мнение и най-вече да осъзнаят, че в различните мнения и спора няма нищо лошо, защото така се намира най-правилното решение.

Разбира се, за развитието на реално гражданско общество, като коректив на властта се изисква много време и много опит. В държавите от Югоизточна Европа, които почти до края на XIX в. са част от Османската империя, а по-късно минават и през социалистически етап на развитие, едва сега започват процеси по формиране на граждански общества в тях. Почти повсеместно в тях могат да бъдат идентифицирани еднакви проблеми и спънки, като те са свързани с провеждането на популистски политики и липсата на прозрачност при вземането на решения. Това от своя страна води до липса на доверие в институциите на демократичната държава, а липсата на доверие в институциите води до колективно публично разочарование в демократичния процес и демокрацията, като политически режим. Всичко това се съпътства със стремеж към ограничаване на критичните медии и гражданските организации.

Все повече в публичното пространство се налага термина пост-демокрация и това е нормално, след като говорим за постиндустриален, информационен свят. Сегашният вариант на демокрацията се роди заедно с капитализма след Индустриалната революция и съвсем нормално, като си отива индустриалната епоха да говорим и за пост-демокрация. Само, че тя има някои обезпокоителни отличителни белези. В пост-демократичния свят,

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

въпреки че демократичните институции формално запазват съществуването си, те de facto губят влиянието си в процеса на взимане на политически решения. От своя страна тези политически решения са все по-силно доминирани от малък брой икономически елити, което превръща демокрацията от общо правило в елитарен клуб. Този процес се допълва и от „дегенерация“ на политическите партии, които вместо да изпълняват основното си задължение, волята на избирателите си, се превръщат все повече в апарати за печелене на гласове, без да могат да произведат смислен дневен ред. Това предизвиква вълна от протести с ясно изразена политическа насоченост в част от демокрациите на източна и югоизточна Европа, като типични примери в това отношение са Полша, България, Беларус.

Освен политическите партии, медиите също спират да изпълняват своите демократични функции на четвъртата власт в демократичните форми на управление, като се ориентират само към реализиране на печалби. Когато икономическият интерес е водещ пред обществения и търсенето на истината, медиите вече изпълняват само определени олигархически интереси. Тези отрицателни белези на пост-демокрацията водят до крайна гражданска пасивност и масова незаинтересованост от политиката. Ако след средата на XXв., когато реално се ражда гражданското общество, хората в Европа са силно заинтересовани от политиката, а младите са дейни и взимат активно участие при формирането на политики и вземането на управленски решения, днес сме свидетели на това как хората панически бягат от политиката, като „нещо мръсно“, а младите проявяват пълна незаинтересованост към управлението и взимането на политически решения. Общата нагласа е, че нищо не зависи от нас и няма за какво да се интересуваме!

Какво трябва да се промени, за да могат гражданските общества отново да станат активни и корективи на властта, независимо от коя политическа партия са? На първо място

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

трябва ясно да се осъзнае, че гражданското общество трябва да е като „куче пазач“ на обществения интерес. Истинската работеща демокрация, изисква постоянно наблюдение на политическия процес, информиране на различни публики, мобилизирането им срещу определени политически решения, като по този начин гражданското общество държи управляващите отговорни за демократичните правила на играта. Управляващите постоянно трябва да усещат зад гърба си дъха на гражданското общество, за да могат да не се отклоняват от демократичните правила на играта.

От своя страна, обаче управляващите се опитват да делегитимират гражданското общество и по този начин да изсмучат смисъла на демократичните порядки и стожери. Това се случва чрез политически контролираните протести, посредством внедряване на „платени“ провокатори сред протестиращите, което е опит за делегитимация на самите протести и на обществените организации, които ги организират.

В такива случаи гражданското общество има остра необходимост от граждански организации, които да имат значителен обществен авторитет и легитимност, както и да бъдат възприемани, като автентични защитници на определени искания и каузи.

Едно жизнено гражданско общество се нуждае от различни форми на сдружаване, инициативи и прояви. В тях се включват общностни групи по интереси, библиотеки и читалища, публични училища, съседски организации, разбира се НПО-та, спортни клубове и всякакви неформални сдружения, чиято цел е защита на обществения интерес. Тук можем да добавим доброволни асоциации, доброволчески такива и синдикати. Всички те, обаче се нуждаят от публични пространства за срещи и дискусии. Както в древна Елада - агората (площада) е бил такова място, където хората са се събирали, дискутирали са, спорели са,

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

така и днес различните видове граждански организации се нуждаят от подобни пространства, в които да могат да дебатира и да излизат с решения, които да представят след това на управляващите. Всичко това е необходимо, за да могат гражданите да се срещат, комуникират и взаимодействат помежду си. Трябва ясно да се осъзнае, че функциониращото гражданско общество е онова, което е инициативно, в което хората често се събират, при това пренебрегвайки често личния си интерес в името на общото благо!

Когато говорим за съвременните граждански общества непременно трябва да имаме предвид, че света драстично се променя, заради развитието на технологиите в последните двадесет години и това разбира се променя каналите на комуникация и самоорганизация на хората, а и самият характер на гражданското общество. В последните години се наложи един термин въведен от големия италиански писател, преподавател и общественик Умберто Еко „Течно общество“. Той смята, че в съвременния свят заради всички промени имаме размиване, разтичане на всички традиционни ценности, традиционни представи за света и традиционни опорни точки. Имаме работа с т.нар. „течно“ общество, което търси свои нови опорни точки в един безкрайно бързо променящ се свят. Това е много важно да го осъзнаваме, когато става въпрос за развитието на гражданското общество в България. Ние сме част от развития свят и всичко случващо се там, намира отражение и в България. Трябва да сме много внимателни към гражданското ни съзнание и общество, и в същото време по всякакъв начин да стимулираме неговото развитие.

Живеем в свят, в който всичко се променя буквално за дни и часове, в който всички традиционно наложили се от Индустриалната революция насам ценности и представи се променят, поради тази причина трябва да променим и представите си за гражданското общество и неговото участие при правенето на политики и вземането на управленски

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

решения. Все повече интернет пространството ще се превръща в мястото, където гражданите ще комуникират, дебатираат и ще се самоорганизират. В това няма нищо лошо, важното е да има комуникация и дебат, важното е гражданското общество да функционира и да бъде обективен и реален коректив на властта. В същото време не бива да изпадаме в крайността, че демокрацията и гражданското общество са мъртви, те просто се трансформират, като всичко в съвременния свят и ние трябва да се адаптираме към тези трансформации!

Един от основните проблеми, които наблюдаваме в днешното общество, когато говорим за местно развитие и управление, е отчуждаване на гражданите от политическите процеси, а гражданското общество е изключително важен елемент и техният глас е от голямо значение. Именно комуникацията седи в основата на този проблем, като тази стратегия се стреми да се създадат механизми, които да насърчат гражданите в процесите на вземане на решения на местно ниво, както и участието им при формирането на различни политики.

Комуникацията е един от основните проблеми на демокрацията в повечето развити страни и именно поради глобализационния процес, нарастващите проблеми на гражданите, технологичните промени и др., е необходимо в бъдеще тази комуникация между гражданите, НПО, Общината и представителите на бизнеса да бъдат максимално улеснени, чрез създаване на различни механизми за сближаване. Важно е да се отбележи, че гражданите трябва да се чувстват въввлечени в самият процес, но и да се чувстват стимулирани, с желание да участват, да бъдат активната страна и да разберат, че те са тези от които идват решенията на проблеми, които вече са посочени. Ефективната гражданска

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

ангажираност е ключова за доброто управление, като предоставя на останалите заинтересовани страни по-добра информираност.

Едно от основните права на всички граждани, е правото на добро управление от местните и национални власти. Участието на гражданите в процеса на вземане на политически решения е качествен измерител на демокрацията. Повишаване на активното включване на гражданите в процеса на вземане на политически решения и техния интерес към различни форми на участие, показва зрелостта на гражданското общество в една държава. Осигуряването на публичност и прозрачност в политическите процеси, влияе пряко и върху гражданското участие.

Взаимодействието между властта и гражданите, може да се осъществи по 4 различни начина: чрез сътрудничество (когато двете страни си взаимодействат, за да се постигнат добри резултати); чрез допълване (двете страни имат еднакви интереси, но избират различни начини за постигане на заложените цели); чрез конфронтация (двете страни имат различни интереси); чрез привличане (двете страни имат различни цели, които се опитват да ги постигнат по подобен начин).

1. Анализ на нормативната уредба, отнасяща се до гражданското участие

Правото на участието на гражданите и гражданските организации в процеса на вземане на решения е записано в националното законодателство и в редица национални и международни документи.

Още в чл.45 от Конституцията на Република България е записано, че гражданите имат право да отправят предложения и петиции до държавните органи.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Възможностите за гражданско участие в процесите на формулиране на политики на местно ниво са пряко свързани със степента на децентрализация и в частност (чл. 136, ал. 1 от Конституцията на Република България) и определянето на общината като основната административно-териториална единица, в която се осъществява местното самоуправление, а на гражданите се дава възможност да участват в управлението на общината, включително във вземането на решения, свързани със здравеопазването, както чрез избраните от тях органи на местно ниво (общински съвет и кмет на община), така и непосредствено (чрез референдум и общо събрание на населението).

Участието на гражданите в процесите на вземане на решения и формулиране на политики е пряко свързано с предоставянето на достъп до обществена информация. Отново в Конституцията на Република България (чл. 41) е утвърдено, че „всеки има право да търси, получава и разпространява информация. Осъществяването на това право не може да бъде насочено срещу правата и доброто име на другите граждани, както и срещу националната сигурност, обществения ред, народното здраве и морала“.

В Закона за достъп до обществена информация са уредени конкретните правила и процедури, свързани с правото на достъп до обществена информация. Под обществена информация, се разбира всяка информация, свързана с обществения живот в Република България и даваща възможност на гражданите да си съставят собствено мнение относно дейността на задължените по закона субекти.¹

¹ Закон за достъп до обществена информация

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Достъп до обществена информация се предоставя въз основа на писмено заявление или устно запитване. Заявлението може да се подаде и по електронен път при условия, определени от съответната институция.

В Закона за омбудсмана е уредена защитата на правата на гражданите, с която е ангажирана омбудсмана. Роля на омбудсмана е свързана с защитата на интересите на гражданите и следене да не се засягат или нарушават правата и свободите на гражданите от държавните и общинските органи и техните администрации, както и от лицата, на които е възложено да предоставят обществени услуги. Въз основа на тези свои задължения, омбудсмана прави проверки по постъпилите жалби и сигнали; отправя предложения и препоръки за възстановяване на нарушените права и свободи; посредничи между административните органи и засегнатите лица за преодоляване на допуснатите нарушения; сезира Конституционния съд, когато със закон са нарушават права и свободи на гражданите.

В Закона за местното самоуправление и местната администрация (чл.17), където е записано, че „Местното самоуправление се изразява в правото и реалната възможност на гражданите и избраните от тях органи да решават самостоятелно всички въпроси от местно значение, които законът е предоставил в тяхна компетентност“. Гражданите могат да участват в управлението на общината както чрез избраните от тях органи, така и непосредствено чрез референдум и общо събрание на населението.

Много важна роля, предвидена в ЗМСМА е тази свързана с избора на обществен посредник, чиито задължения и отговорности са свързани със спазването на правата и законовите интереси на гражданите пред органите на местната власт. В закона е предвидено и участието на гражданите в сесиите на общинските съвети, които са открито, с изключение

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

на някои от тях. Гражданите имат право да изказват мнения, да отправят запитвания в процеса на вземане на решения на местно ниво.

В Закона за прякото участие на гражданите са регламентирани начините, чрез които гражданите могат пряко да влияят и участват в политическите процеси:

- местен референдум;
- местна гражданска инициатива;
- общо събрание на населението;

В Закона за нормативните актове в известна степен също е уредено в известна степен. В чл. 26 е записано, че „преди внасянето на проект на нормативен акт за обсъждане и приемане от съответната институция, той трябва да бъде публикуван на нейната интернет страница (когато е орган на месното самоуправление) и Портала за обществени консултации – www.strategy.bg (когато съставителят на проекта е орган на изпълнителната власт)“, което осигурява публичност и достъпност до информация от всички заинтересовани страни. В Закона за нормативните актове е предвидена възможността гражданите да участват в усъвършенстването на законодателните актове, като гражданите могат да отправят предложения към съответните институции, които имат право да издадат актовете.

Участие на гражданите на местно ниво е уредено и в Закона за общинските бюджети, където е посочено, че гражданите могат да участват в изготвянето на общинския бюджет, чрез отправянето на предложения и препоръки по отделни пера в бюджета. Това става, чрез провеждането на консултации, обществени обсъждания с местната общност, а когато бюджетът е изготвен, той се внася от кмета на община за обсъждане от местната общност.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

На европейско ниво основополагащи документи, уреждащи гражданското участие, са Европейска харта за местно самоуправление, където е посочено, че освен участието в избори на местно ниво, е гарантирана възможността за пряко участие на гражданите в референдуми, събрания на местната общност.

Кодексът на добрите практики за гражданско участие в процеса на вземане на решения, има за цел да създаде ефективен механизъм за НПО на местно, национално и международно ниво.

2. Принципи

За да се изготви настоящата Стратегията за включване на гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво, са спазени следните основни принципи:

- **Широки обществени обсъждания** – при разработването на тази стратегия, предварително са проведени поредица от обществени обсъждания с целеви групи и заинтересовани страни от четирите големи общини в Югоизточен район за планиране – Бургас, Стара Загора, Сливен и Ямбол. В процеса на провеждане на обществените обсъждания, се проучи мнението на всички заинтересовани страни, както и техните препоръки за бъдещи подобрения, като на базата на това се определя план за действие;
- **Консултиране** – извършени са консултации със заинтересованите страни – представители на структурите на гражданското общество, на бизнеса и на общинските администрации, които дават идеи за подобряване общуването с гражданите;

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- **Партньорство** – Стратегията за включване на гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво ще бъде изпълнена с партньорство с всички заинтересованите страни;
- **Прозрачност** – всички дейности, които ще бъдат заложили в Стратегията, в бъдеще ще бъдат максимално прозрачни до гражданите и ще бъдат изцяло съгласувани с тях.
- **Публичност** – един от основните принципи в ЕС, е именно осигуряването на публичност в процеса на вземане на решения, разработване на политики и последващите действия по изпълнение и мониторинг. Един от най-важните принципи при разработването на настоящата стратегия, е именно осигуряването на публичност. Стратегията ще бъде обсъждана с всички заинтересовани страни на широк обществен форум и ще бъде публикувана на сайта на четирите големи общини в Югоизточен район за планиране, за да бъде достъпна за всички.
- **Доверие** – Стратегията е разработена, чрез принципа на взаимодействие и взаимно зачитане на интересите и нуждите на всички заинтересовани страни;
- **Широкообхватност** – Принципът на широкообхватност гарантира въвличането на максимален брой заинтересовани страни, които в процесите на разработване на политики на местно ниво и тяхното изпълнение, и мониторинг могат да дадат своите предложения и идеи;
- **Координация** – Стратегията ще бъде съгласувана с всички останали стратегии, планове и програми, които се изпълняват от конкретните общини. Тя може да бъде допълваща към политиките на общините, към това как те да осигуряват по-широко обществено участие на гражданите;

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- **Законосъобразност** – Стратегията е разработена в съответствие с приетите нормативни актове в страната и в дадените общини;
- **Разпространение на информацията** – Стратегията ще бъде общодостъпна за всички заинтересовани страни, чрез публикуване на сайтовете на общините, ще бъде разпространена в различни информационни канали, така че да има максимална достъпност до нея.
- **Ефективност** – постигане на максимални резултати с наличните ресурси;
- **Мониторинг** – в края на стратегията, ще бъдат заложили мерки, свързани с проследяване на степента на изпълнение на заложените мерки и проекти. Част от мониторинга включва и постоянна комуникация с гражданите, затова как те оценяват изпълнението на стратегията, разбира се, постоянна комуникация ще се поддържа с общинските администрации относно нея. Веднъж годишно ще се прави анализ за стратегията и ако е необходимо ще бъде актуализирана.

Всяка една от четирите общински администрации трябва да осигури няколко важни условия за гражданско участие:

- Зачитане на правата на гражданите и техните свободи;
- Осигуряване на среда, благоприятстваща и улесняваща гражданското участие (анкетни проучвания, виртуални приемни, допитвания до гражданските организации по въпроси от различни области, публикуване на сайт, фейсбук страница и др.);
- Признаване и зачитане на ролята на гражданските организации, НПО и включване на техните идеи и мнения в процеса на формулирането на политики и вземане на управленски решения на местно ниво.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

3. Цели

Основната цел на Стратегията за включване на гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво е да се създадат механизми, които в бъдеще да засилват и стимулират гражданите в процеса на вземане на решения на местно ниво. Предлагането на конкретни инициативи/ проекти, които да бъдат реализирани от четирите големи общини в Югоизточен район за планиране е неизменна част от основната цел. Необходимо е да се избере проектна идея/ инициатива, при реализацията на която да бъде приложен пилотен модел в една от четирите общини, за граждански консултации, участие и мониторинг.

Специфични цели на Стратегията:

- Привличане на обществения интерес и повишаване на обществената информираност сред заинтересованите страни. В бъдеще стратегията ще допринесе да се стимулира участието на гражданите, като ще се мултиплицира във всяка общинска политика, програма, проект, която ще се разработва;
- Разясняване на необходимостта от повишаването на гражданското участие във вземането на решения на местно ниво;
- Разясняването на конкретни дейности и задачи, които са в правомощията на кмета на общината, общински съвет, сдружения на граждани, икономически и социални партньори и др.;
- Изработване на механизми за повишаване на гражданското участие;
- Разработване и отправяне на конкретни препоръки, както и на конкретни проекти и идеи по отношение на засилването на гражданското участие, които ще бъдат съобразени изцяло със спецификите и секторните политики на отделните общини;

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- Популяризирането на идеите, практиките и проектите на местното, икономическо, социално, демографско, екологично и културно развитие, които биха могли да спомогнат за участието на Общините и структурите на гражданското общество в тях;
- Подобряване на организацията и работните процеси в рамките на общинските администрации, за да може да се осигури участието на гражданите;
- Създаване на канали за комуникация между всички заинтересованите страни, както и предоставяне на достъп до обществена информация;
- Изграждане на механизъм за мониторинг и отчетност.

4. Целеви групи

Идентифицирането на целевите групи в процеса на разработване на Стратегията за включване на гражданите в процеса на взимане на решение на местно ниво е изключително важна част, тъй като гражданите, живеещи на територията на общините, бизнеса и сдружения, опериращи в четирите големи общини – Бургас, Стара Загора, Ямбол и Сливен, са носители на различни мнения и идеи, и разбират най-добре проблемите и нуждите, които трябва да бъдат взети под внимание в процеса на разработване на Стратегията. Основен принцип на Европейският съюз е решенията да се взимат на възможно най-ниско ниво, тъй като там проблемите се усещат най-добре от различните заинтересовани групи (**принцип на субсидиарност**).

В Стратегията за включване на гражданите в процеса на вземане на решение на местно ниво, са определени следните основни целеви групи:

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- Представители на структурите на гражданското общество (НПО, неформални общности, местни лидери и обществено значими личности), с цел оценка на техните нагласи, потребности и капацитет за участие в процеса на инициране, подготовка и мониторинг на политики на местно ниво;
- Представители на общинските администрации и общинските съвети на четирите големи общини в ЮИРП - Бургас, Стара Загора, Сливен и Ямбол, за да се очертае отношението на местната власт към процеса на вземане на решения с участието на гражданите. *Изключително важно в този процес е да се осъзнае, че гражданите могат да бъдат много важни и полезни за общинските администрации при вземането на управленски решения, чрез генерирането на креативни идеи.*
- Представители на бизнеса и социално - икономическите партньори, за да се анализират съществуващите комуникационни канали и инструменти за взаимодействие с местната власт и да се оцени потенциала за въвличане на бизнеса и СИП в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики от изпълнителната власт.

За да се разработи Стратегията и тя да бъде ефективна и ефикасна, да бъде правилно насочена към всяка една от заинтересованите страни. Разработването на конкретни механизми за всяка една от целевите групи е ключово в постигането на положителни резултати.

Допитването до всяка една от тези целеви групи предполага предприемането на различни мерки и дейности, които ще гарантират по-ефективна комуникация, индивидуализация в подхода и по-голяма координация в усилията за постигане на крайните резултати.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

5. Фази на Стратегията

Изпълнението на Стратегията за включване на гражданите в процеса на взимане на решение на местно ниво преминава през следните етапи:

- **Подготвителна фаза** – разработване на анкетна карта, както и провеждане на обсъждания с четирите големи общински администрации на Бургас, Стара Загора, Ямбол и Сливен. Информацията от проведените обществени обсъждания ще бъде публикувана на Интернет страниците на общините, както и ще се разпространи по всички информационни канали;
- **Фаза на изпълнение** – за целта на изпълнението на Стратегията са проведени четири обществени обсъждания в Бургас, Стара Загора, Сливен и Ямбол и на базата на тях са формулирани конкретни препоръки, мерки, както и отправени предложения от гражданите. В резултат от проведените срещи и проучена документация, бе разработена самата стратегия, съобразно заложените рамки и изисквания. Финално стратегията беше представена за обсъждане на обществен форум и допълване на предложения за оформяне на окончателен вариант.
- **Заклучителна фаза** – Тази фаза е свързана с разпространение на постигнатите резултати – Стратегията ще бъде общодостъпна, публикувана на сайтовете на четирите общини.

6. Използвани механизми

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Механизмите, които биха могли да се приложат за осигуряване на информация и прозрачност в процеса на разработване на Стратегия за включване на гражданите в процеса на взимане на решения на местно ниво са следните:

1) **Информационни срещи с граждани** – чрез такъв механизъм и подход общинските администрации на Бургас, Стара Загора, Ямбол и Сливен могат да организират информационни срещи за гражданите и бизнеса, чрез които да се информира обществеността за необходимостта от разработване на Стратегията и включването на всички заинтересовани групи в този процес;

2) **Срещи с общинска администрация** – срещите могат да бъдат неформални, в които участие може да вземе всеки член на общността. Важността на този механизъм дава възможност на всяко заинтересовано лице да получи отговори на въпроси, касаещи бъдещото развитие на съответната община, в която пребивава и реализирането на определени стратегически проекти. Срещите могат да бъдат организирани по инициатива на общинската администрация или по инициатива на някоя заинтересована група. Обявяването става предварително чрез различни комуникационни канали – Интернет сайт на общината, Фейсбук страница на общината, местни медии и др.;

3) **Провеждане на анкетни проучвания** – Консултирането с гражданите е изключително подходящ метод за проучване на мненията и нагласите на големи групи от хора. За тази цел гражданите са уведомени предварително за начина, по който ще бъде проведено проучването. Анкетната карта, която цели да изследва нагласите на заинтересованите страни ще бъде публикувана на Интернет страницата на общината, за да достигне до максимален брой хора. Целта е да се идентифицират опасенията, страховете,

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

надеждите и желанията на гражданите. Резултатите от проучването ще се оценят и ще се представят на гражданите, като целта е на тази база да се набележат стъпки за реализация;

4) ***Разпространение на покани;***

5) ***Работа с НПО*** – отделно от обществените обсъждания, са проведени срещи с НПО, с които е обменена информация;

6) ***Използване на виртуални приемни;***

7) ***Обществени обсъждания.***

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

II. ИДЕНТИФИЦИРАНИ ПРОБЛЕМИ

Гражданското общество в България е изправено пред много предизвикателства и проблеми. Трябва ясно да се има предвид, че за разлика от останалите европейски държави в България поради исторически причини и обрати (османски период и социалистическия етап на развитие), гражданското общество се формира едва в последните 30 години. При това в условия на икономическа криза, породена от прехода от социализъм към пазарно стопанство, световна икономическа криза (2008 г.) и сериозни затруднения при развитието на ЕС, в който членуваме. Освен това, трябва да се има предвид, че гражданското общество се състои от хора, а най-активната част в него са младите активни хора.

България, обаче вече 30 години се намира в сериозна демографска криза, като най-важния аспект на нея е постоянната емиграция на младо, квалифицирано и активно население. Не случайно България се определя като демографски парадокс, с една от най-ниските средни продължителности на живота в ЕС, но с най-застаряло население. Причината е драстичния вертикален демографски дисбаланс в съотношението младо/възрастно население и острия дефицит на младо население. Това неминуемо се отразява негативно върху състоянието на гражданското общество и най-вече на неговата активност. Още по-сериозен е проблема в малките населени места, където преобладаващо е възрастното население, тъй като младите хора са концентрирани в шестте най-големи града на България (34.6% от населението на България). Няма как да има интензивна комуникация между гражданите и общинските администрации и няма как гражданското общество да бъде реален коректив на властта, ако в него отсъства активния млад контингент

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

население. Друг общо идентифициран проблем за България, е сравнителната пасивност на гражданите и гражданските организации и наложилото се в съзнанието на хората мнение, че нищо не зависи от тях, което дистанцира хората от политическия процес у нас като цяло.

Тези идентифицирани проблеми, са характерни за цяла България, включително за общините Бургас, Ямбол, Стара Загора и Сливен.

Без изключение и в четирите общини младото активно население е концентрирано общинските центрове, където са ситуирани и почти всички граждански организации и НПО-та. Това поставя под огромен въпрос функционирането на гражданското общество в малките населени места, особено в тези разположени в периферията на съответните области.

Колкото и да са сходни условията и проблемите пред функционирането на гражданските общества в четирите общини, всяка една от тях има своите специфични особености, характерни за развитието на нейното гражданско общество.

На базата на проведено анкетно проучване, в община Бургас бяха идентифицирани следните проблеми на гражданското общество и комуникацията му в общинската администрация:

- Според гражданите част от администрацията не осъзнава изцяло, че тя е част от обществото и трябва да работи в негова помощ;
- Необходимо е по-често общината чрез електронни анкетни проучвания да се допитва до мнението на гражданите за значими въпроси от нейното развитие;
- Според част от гражданите има нарушена комуникация между тях и общинската администрация, поради което е необходимо да се направи портал в интернет, който да оптимизира тази комуникация;

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- Гражданите смятат, че е необходимо да се създаде общински фонд, който на конкурсни начала да избира проекти, които да подпомогнат развитието на гражданското общество;

- Част от гражданите идентифицират като проблем, че не на всички техни сигнали се получава своевременна реакция и обратна връзка от страна на общината, и че е необходимо да има ясна отговорност, кой за кои сигнали трябва да отговаря.

На базата на проведено обсъждане и анкетно проучване, в община Стара Загора бяха идентифицирани следните проблеми на гражданското общество и комуникацията му в общинската администрация:

- Според част от гражданите има силно нарушена комуникация между тях и общинската администрация, за което вина носи администрацията;

- Има наложило се мнение сред гражданите, че Общината толерира определени организации и НПО-та за сметка на други.

- Част от гражданите смятат, че общинската администрация взема еднолично решенията за развитие на общината, без да се допитва до мнението на гражданите;

- За да се оптимизира комуникацията между гражданите и администрацията, е необходимо да се изгради онлайн платформа, на която те да могат постоянно да обменят идеи, мнения и предложения.

На базата на проведеното обсъждане и анкетно проучване, в община Ямбол бяха идентифицирани следните проблеми на гражданското общество и комуникацията му в общинската администрация:

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- Според част от гражданите комуникацията между тях и общинската администрация напълно липсва, което означава, че трябва да се предприемат бързи мерки, за да се променят тези негативни обществени нагласи;

- За да може комуникацията между гражданите и общинската администрация да бъде ефективна и да носи добавена стойност за общината, би трябвало да се използват всички възможни канали, включително интернет пространството и социалните мрежи;

- Необходимо е според част от гражданите да се формира общински фонд, който периодично чрез няколко сесии годишно да стимулира дейността на гражданските организации чрез финансиране на проекти, които имат висока добавена социална и икономическа стойност за общината.

На базата на проведено обсъждане и анкетно проучване, в община Сливен бяха идентифицирани следните проблеми на гражданското общество и комуникацията му в общинската администрация:

- Част от гражданите смятат, че е необходимо да бъдат приложени нови методи и програми за е-управление на община Сливен;

- Има мнение, че е необходимо да се търси и мнението на гражданите и съдействието на гражданските организации при привличането на инвестиции в общината;

- Според някои от гражданите Общината не полага достатъчно усилия да подпомага дейността на гражданските организации и да стимулира развитието на гражданското общество;

- Необходимо е да се приоритизира съдействието на общинската администрация спрямо гражданските организации, като се акцентира на тези, които се занимават с младежки проекти и дейности.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

III. ИДЕИ/ ИНИЦИАТИВИ/ ПРОЕКТИ

ГОВОРИ БУРГАС – ПРОЕКТ НА ПИЛОТНА ОБЩИНА

Разработване на единен канал за комуникация между гражданите и общинската администрация „Говори Бургас/ Talk Burgas“.

Един от основните идентифицирани проблеми на гражданите в община Бургас, е че част от техните сигнали до администрацията остават без отговор или не знаят до кой да ги адресират и не могат да проследяват какво се случва с подадените сигнали в реално време. Поради това е необходимо да се изгради единен канал за комуникация между гражданите и общинската администрация в реално време, при който да има максимална прозрачност и проследимост какво се случва с подадените сигнали от гражданите.

Необходимо е да има фиксирано време, за което да се дава отговор на подадените сигнали. От страна на общината работата на този канал трябва да бъде гъвкава и лесна, трябва да има служител, който да преразпределя своевременно сигналите до съответните звена на общинската администрация, в чиято компетентност са те. Същият служител трябва да следи за движението на сигнала, за това да се получи отговор в указания срок и гражданите трябва да могат по номера, с който е заведен сигнала да следят в реално време до къде е стигнал. От платформата би могло да се събират данни като дати на подаване на сигнали, служители, получили съответните сигнали. Получените данни могат да се използват, с цел оптимизиране на единния канал за комуникация.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Цели на проекта:

- *Да се оптимизира и улесни максимално комуникацията граждани/общинска администрация;*
- *Да се осигури пълна прозрачност в работата на общинската администрация;*
- *Гражданите да се почувстват активна страна при изготвянето на общинските политики и взимането на управленски решения;*
- *Да се улесни общинската администрация чрез активността и будното съзнание на гражданите при отстраняването на нередности и проблеми на територията на общината;*
- *Да могат да се взимат спешни мерки по сигнали на гражданите за наболели проблеми и извънредни ситуации.*

Очаквани резултати:

- *Удовлетвореност на гражданите на общината от факта, че техния глас е чул и могат да следят в реално време за движението на техните сигнали;*
- *Своевременно отстраняване на нередности и проблеми по територията на общината;*
- *Реално функциониране на гражданското общество, не просто като коректив на властта, а като реален партньор на общинската администрация при изпълнение на основната цел Община Бургас да бъде все по-комфортно и безопасно място за живеене;*
- *Облекчаване работата на общинската администрация, чрез активното съдействие на съзнателните и отговорни граждани на общината.*

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

В община Бургас към платформата smart burgas може да бъде разработен отделен панел, в който чрез приложението, гражданите на общината ще могат в реално време да подават сигнали, като ще може да се посочва тяхната локализация и да прикачват директно снимки към своите сигнали.

Целеви групи:

Основните целеви групи, към които е насочено проектното предложение са гражданите/ НПО и административните структури на изпълнителната власт, които вземат решения, формулират и осъществяват политиката на местно ниво. Причината, поради която проектното предложение е насочено към граждани/НПО и административните структури е факта, че основното право на всеки гражданин е правото на добра и отговорна администрация. Въпреки, че демокрацията предполага участие на гражданите във формулирането, изпълнението и наблюдението на политики, много често това не се случва на практика и регламентираното участие от Закона за участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление, както и в други нормативни документи, често се заобикаля. Институционалното включване на НПО в публичното управление е важно условие за постигане на открито, отговорно и ефективно управление.

За да може да се осигури ефективното и ефикасно включване на гражданите във формулирането на политиките, е необходимо да се постигне високо ниво, качество и прозрачност в работата на администрациите и привличането от тяхна страна на гражданите в процеса по вземане на решения. Поради тази причина този проект се явява ключов за тази цел, тъй като ще улесни максимално комуникацията между гражданите и общинската администрация. По този начин проекта ще допринесе и за повишаване и изграждането на

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

умения в администрациите, как да включват успешно гражданите в публичното управление и как тези процеси, могат да бъдат полезни и за органите на местната власт.

Втората целева група, към която е насочено проектното предложение е обществеността. Както е посочено в чл. 1, ал. 2 от Конституцията на Република България: "Цялата държавна власт произтича от народа. Тя се осъществява от него непосредствено и чрез органите, предвидени в Конституцията". За да може да бъде спазено това основно право е необходимо по-активно включване на гражданите в процесите на вземане на решения, отнасящи се до политиките за развитие на община Бургас.

Гражданите имат потребността да бъдат включвани във формулирането и изпълнението на политиките, т.е. от тях да произтичат инициативи и идеи за разработване на местни политики. По този начин те ще се чувстват пряко заинтересовани и привлечени към тези процеси. Гражданите следва да разпознават в провежданите политики и вземаните решения реализирането на собствените си интереси, т.е. трябва да съществуват механизми, чрез които тези интереси да бъдат поставени в центъра на политическия процес и решения (демократично подхранване).

Дейности за реализиране на проекта:

Дейност 1. Разработване на единен канал за комуникация между граждани и общинската администрация, чрез който гражданите в реално време 24/7 да могат да подават сигнали, мнения, предложения и препоръки.

Дейност 2. Община Бургас да определи/ назначи служител/и, които да отговарят за този единен канал, да обработват първично постъпилите сигнали, да ги пренасочват към

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

съответните звена и служби, за които са предназначени и да следят да се получи отговор в указания срок.

Дейност 3. Изработване на механизъм, чрез който по номера на сигналите гражданите да могат да следят в реално време до къде са достигани.

Дейност 4. Изработване на механизъм за мониторинг на дейността на единния канал за комуникация, при който периодично да се отстраняват недостатъците и да се оптимизира неговото функциониране.

Начин на изпълнение:

Разработване на удобен и гъвкав за ползване онлайн канал, качен като самостоятелен панел в платформата Smart Burgas, чрез който да се реализират заложените по проекта дейности и да се изпълнят неговите цели.

Критерии за избор на проектната инициатива:

1. Осигуряване на максимална ефективност и прозрачност в комуникацията между гражданите и общинската администрация;
2. Включване на все по-широк кръг от граждани при вземане на управленски решения и мониторинга на тяхното изпълнение.
3. Увеличаване процента на отговорите от страна на общинската администрация по постъпилите към тях от гражданите сигнали.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Онлайн платформа за участие на гражданите в процесите на формулиране на политики на местно ниво в общините Стара Загора, Ямбол и Сливен

Онлайн платформа за участие на гражданите в процеса на вземане на управленски решения, може да подобри комуникацията между гражданите и общинските администрации и да направи гражданите активна страна при формулирането на местни политики. Платформата ще има за цел да рационализира механизмите, чрез които може да се осъществи участие на гражданите и да се засили тяхното представителство чрез предложения отдолу нагоре (bottom-up approach), т.е. основата на идеята е да се получат граждански предложения за подобряване на общински услуги. Платформата може да се проектира да функционира като онлайн дискуссионен форум, достъпен чрез уеб и мобилен браузър, чрез който гражданите на общините Сливен, Ямбол и Стара Загора могат сами да създават и да допринасят по дискуссионни теми чрез конкретни предложения. Платформата ще позволи редовни дискусии и споделяне на мнения, които ще помагат да се оформят в окончателната форма предложенията и мненията на гражданите. Освен да участват в дискусии, гражданите ще мога да класират предложенията чрез проста система за „харесване“, подобна на тази на други социални медии, по този начин ще могат да бъдат отличени най-адекватните предложения и проекти. Това изключително много ще улесни общинската администрация, кои проекти според гражданите ще имат най-голяма добавена стойност за общината.

Идеята може да се доразвие с предложението за „един процент“. Това предложение е един процент от общинския бюджет всяка година да се отделя за най-харесвания от гражданите на общините граждански проект за развитие на общините. На самата платформа ще има отделен панел, озаглавен „1%“, на който до средата на годината гражданите ще

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

могат да качват свои конкретни проекти (добре обосновани с конкретни рамки), а през втората половина на годината, всички граждани ще могат да гласуват за тези проекти и в края на годината спечелилия първо място проект ще бъде публично обявен и реализиран през следващата година.

Разработване на по-иновативни форми за даване и класиране на предложенията на гражданите и темите за дебати ще привлече младите хора към създаването на политики и ще формира в тях усещането, че гласа и мнението им са важни за развитието на общината, в която живеят. Също така платформата ще бъде и отличен способ за мониторинг по реализацията на класирания проект, тъй като там през цялата година общинската администрация ще предоставя сведения за това как върви реализацията на проекта. Предимството е двойно, освен че така ще има прозрачност ще може и в движение, чрез мненията на повече хора да се актуализира и подобрява проекта. Така ще бъде постигната една от основните цели на гражданското общество местната власт и гражданите да работят заедно в екип за подобряване на мястото, в което живеят и работят.

ЕЛЕКТРОННА ПЕТИЦИЯ ЗА ГРАЖДАНСКА АКТИВНОСТ

Електронната петиция е идея, призив за действие или предложение, отправено от граждани до местна власт в общините Бургас, Сливен, Стара Загора и Ямбол. Предложението се публикува на онлайн страницата на общините и гражданите може да го подкрепят, като го подпишат. Идеята е, че всеки гражданин на съответната общината може да инициира предложение и да получи подкрепа от други граждани. Електронните петиции

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

дават на хората гъвкав и лесен за разбиране начин да се включат в развитието на местната общност и по този начин да работят за развиване на демократичните процеси. Това дава възможност на всички граждани да се ангажират с общностни проблеми между изборите. Въвеждането на система за електронни петиции дава на местните власти нов начин да получат информация и да бъдат колкото се може по-близко до мнението на гражданите чрез неформални дискусии и дебати, например в онлайн социалните медии, както и да получават своевременна обратна връзка за проблеми с обслужването на гражданите. Идеята е да се насърчи доверието на хората в обществените услуги и да се подобри ефективността на общественото обслужване.

Тази идея може да се реализира в четирите големи общини в Югоизточен район за планиране чрез създаването на панел „Електронни петиции“ на страниците на общините. Реализацията му ще допринесе за повишаване на гражданската активност, тъй като по този начин гражданите ще могат да споделят своите идеи, препоръки и мнение и техните съграждани ще могат да изразят мнението си чрез демократично гласуване. Проектът ще даде възможност на гражданите да се включат в развитието на местната общност. От друга страна местната власт ще има обратна връзка от гражданите относно техните проблеми, желания и визия за развитието на общината.

МЛАДЕЖКИ КОНСУЛТАТИВЕН СЪВЕТ

Един от основните проблеми при съвременните граждански общества в развитите демокрации е пасивността на младите, тяхната незаинтересованост от създаването на политики и въобще политическия процес и тяхната дистанцираност от общностния живот.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Изключително важно за функционирането на демокрацията е това да се промени и младите отново да бъдат привлечени в социалния живот в една община. Именно това е идеята на този проект, чрез който гласа на младите ще бъде реално чуто.

Идеята е да се формира Младежки консултативен съвет към общинската администрация на общините Бургас и Стара Загора, който да представя постоянно визията на младите за развитието на общината и да бъде в помощ на местната администрация. В този консултативен съвет участие ще имат право да взимат ученици от гимназиалната степен на средното образование и студенти от висшите учебни заведения в общината. Няма значение дали съответните са жители на общината или само учат там, важното е, че в дадения момент живеят в тази община. Мандатът на този консултативен съвет ще бъде една година, за да може повече млади хора да участват реално в политическия процес. Разбира се, ако младеж желае да продължи участието си и през следващата година в съвета може да се кандидатира отново. Самото кандидатстване ще е максимално лесно и гъвкаво, но ще има определени условия. Всеки, който иска да се кандидатира за съвета може да качи своята кандидатура на съответен панел, който ще бъде в сайта на общината. Желанието на младежа трябва да е добре обосновано, мотивирано ясно и конкретно в рамките на една страница и най-вече да заяви по какъв начин ще допринесе за развитието на общината. Изборът на съвета ще се извършва чрез електронно гласуване, в което ще имат право на глас всички ученици от гимназиален етап и студенти в университетите на общината.

Заседанията на съвета ще бъдат веднъж месечно и те ще излизат с решения и предложения, които ще представят на администрацията, като регулярно ще се провеждат срещи между тях и кмета на общината, а също и с членовете на общинския съвет. Този

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Младежки консултативен съвет ще бъде постоянен орган и ще се състои от петнадесет члена!

Отделно по проекта се предвижда веднъж годишно, на 1-ви юни, избрани деца от начален етап на образование да могат да образуват детски общински съвет, в който да споделят мнението си за развитието на общината. По този начин в децата още от най-ранна възраст ще се възпитава граждански отговорното мислене и съзнанието, че техния глас е важен и ще бъде чул.

Проектът ще постигне една от най-важните цели на гражданското общество – привличане на младите активно в политическия и социален живот на общините и създаване на усещането в тях, че мнението и гласа има са важни!

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделяно и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

IV. МОНИТОРИН НА СТРАТЕГИЯТА

Един от най-важните елементи на гражданското общество е постоянния мониторинг при реализацията на политики и проекти, като реален коректив на това по какъв начин властта изпълнява своите обещания. Това е още по-важно, когато става въпрос за стратегия за повишаване на гражданското участие.

Наблюдението на Стратегията, има за цел ефективното ѝ изпълнение. Предмет на наблюдение и оценка на стратегията е изпълнението на целите, заложи в нея. В цялостния процес на наблюдение и оценка участват общинските администрации, общински съвет, икономически и социални партньори и представители на гражданското общество. В процеса на наблюдение Общинските администрации осигурява участието на организации, физически и юридически лица, като се спазва принципа за партньорство, публичност и прозрачност.

Наблюдението, оценката и актуализацията на Стратегията ще се основава на следните принципи:

- единен подход;
- координация на дейността на компетентните органи в процеса на планиране, реализация, наблюдението и оценката;
- съгласуваност с другите структуроопределящи политики, инструменти и действия на международно, национално, регионално и местно равнище;
- партньорство, публичност и прозрачност на всички нива при осъществяването, наблюдението и оценката на стратегията.

Изключително важна част от мониторинга е проследяване на степента на изпълнение на заложените проекти през целия период на действие на стратегията, организацията и

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

методите на изпълнение, прилагани от съответните административни структури, организациите и юридическите лица, участващи в изпълнението им. Веднъж годишно ще се изготвя анализ на изпълнението на стратегията, гражданите и общинската администрация ще могат да изкажат своето мнение по нея и съобразно това стратегията може да се актуализира. Целта на мониторинга е да отбелязва отклоненията от целите на стратегията достатъчно рано, за да бъде възможно тяхното коригиране, преди последствията от тях да станат толкова сериозни, че да не могат да бъдат преодолени. Наблюдението е важен елемент, който позволява да се засили или намали активността в конкретна насока, да се предприемат коригиращи действия, ако напредъкът е неудовлетворителен или ако условията се изменят.

Контролът има за цел да създаде условия за подобряване работата на общинската администрация и за формулиране на правилни управленски решения във връзка с изпълнението на стратегията, както и да се постигне максимално широко участие на всички заинтересовани страни.

Контролът има основна задача, свързана с осигуряване на законосъобразност при изпълнението на стратегията, както и целесъобразност, изразяваща се в процеса на детайлизирано проследяване работата по изпълнение на ангажиментите на длъжностните лица по тази политика. Същностната характеристика, дефинираща обхвата и съдържанието на контролния процес, във висока степен се определя от съществуващите законови изисквания по отношение осигуряване на законосъобразност в публични институции и органи на местната власт.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

В процеса на изпълнение на стратегията е предвидено при необходимост да бъде извършена актуализация. Актуализация на стратегията може да се прави и при отправени препоръки от страна на всички заинтересовани страни.

Цел на настоящите правила е да се осигурява надеждна обратна информация за състоянието/изпълнението на Стратегия. Мониторингът на стратегията трябва да бъде непрекъснат процес, който отчита постиженията и напредъка по предварително определените цели.

За целите на извършването на мониторинг на стратегията, всяка една от четирите общински администрации (Бургас, Ямбол, Сливен и Стара Загора), могат да изготвят годишни доклади по изпълнението на стратегията. За да се извърши количествена оценка на изпълнението на стратегията, е необходимо да бъдат заложени някои индикатори, които подпомагат извършването на оценката:

- Брой проведени обществени обсъждания с представители на граждани, НПО, бизнес;
- Подготвени и разпратени покани за публични дискусии по обществено значими проблеми от общинските администрации;
- Инициирани от общинските администрации дискуссионни форуми, обществени обсъждания;
- Инициирани от гражданите обсъждания, на които общинските администрации са се отзовали;
- Инициирани проекти/идеи от страна на граждани и НПО, за които общинските администрации са съдействали за реализацията;

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

- Изготвени инициативи/проекти от общинските администрации и реализирани съвместно с гражданския сектор;
- Инициирани и реализирани младежки проекти от общинската администрация съвместно с младежки организации и НПО-та;
- Формулиране и реализиране на добри практики от общинските администрации, насочени към повишаване на гражданското участие;
- Механизми за обратна връзка за проследяване на напредъка, като проучвания на общественото мнение, интернет анкетиране, въпросници;
- Брой хора, посещаващи форуми за обществено участие;
- Брой хора, участващи в публични форуми;
- Брой направени писмени предложения.

За да бъде максимално ефективен процесът на мониторинг е необходимо по всеки един от посочените индикатори да бъдат заложи базови, междинни и целеви стойности за определен период от време, които да проследяват текущото изпълнение на стратегията.

Документът е изготвен по проект Проект №BG05SFOP001-2.009-0092 „Прилагане на модели и политики за насърчаване на гражданското участие за отговорно, споделено и динамично управление на местно ниво“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Добро управление“.